

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

ในภาคการผลิตของประเทศ ภาคเกษตรนอกจากจะทำหน้าที่ผลิตสินค้าเพื่อการดำรงชีพ คือเป็นอาหารของประชากร ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกแล้ว ยังเป็นแหล่งจ้างงานที่ใหญ่ที่สุดของประเทศอีกด้วย โดยมีประชากรกว่า 50 % ของประชากรของประเทศ ยึดการเกษตรเป็นอาชีพ และในบรรดาสินค้าเกษตรด้วยกันข้าวถือว่ามีค่าสำคัญมากกับประเทศด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นอาหารหลัก เป็นแหล่งจ้างงานหลักและเป็นสินค้าส่งออกหลัก ปัจจุบันประเทศสามารถผลิตข้าวได้ปีละประมาณ 14 ล้านตัน ในจำนวนนี้จะบริโภคภายในประเทศประมาณ 80 % อีก 20% จะส่งเป็นสินค้าออก (ศักดิ์ชัย สุวรรณไพฑูรย์, 2525) และเมื่อพิจารณาถึงประเภทของการผลิตข้าวซึ่งมี 2 ประเภท คือข้าวนาปีและข้าวนาปรังแล้วพบว่าสัดส่วนในการบริโภคกับการส่งเป็นสินค้าออกนั้น ข้าวนาปรังมีสัดส่วนการส่งออกมากกว่าข้าวนาปี จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าอะไรคือปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจเพิ่มหรือลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานว่าราคาข้าวเปลือกนาปรังในปีที่ผ่านมาและปริมาณน้ำชลประทานที่เกษตรกรทราบล่วงหน้าก่อนถึงฤดูกาลผลิตน่าจะมีอิทธิพลต่อปริมาณพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง หลังจากนั้น ได้สร้างแบบจำลองการศึกษาในลักษณะสมการถดถอยพหุคูณแล้วทำการเก็บข้อมูลที่ต้องการจากโครงการชลประทาน 4 โครงการ คือโครงการชลประทานชัยสุตร โครงการชลประทานสามชุก โครงการชลประทานมหาราช และโครงการชลประทานเริงราง โดยข้อมูลที่รวบรวมคือจำนวนพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง ปริมาณน้ำชลประทานในคลองส่งน้ำสายใหญ่ที่ส่งให้ในฤดูทำนาปรังและราคาข้าวเปลือกนาปรังที่ขายได้ในปีที่ผ่านมาเป็นรายโครงการและรายปี แต่เนื่องจากราคาข้าวเปลือกนาปรังที่เกษตรกรขายได้มีหลายราคาจึงใช้ราคาของจังหวัดที่มีจำนวนอำเภออยู่ในโครงการนั้นมากที่สุดเป็นราคาตัวแทนของโครงการซึ่งได้แก่ราคาของจังหวัดอ่างทองเป็นราคาตัวแทนของโครงการชลประทานชัยสุตร ราคาของจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นราคาตัวแทนของโครงการชลประทานสามชุก ราคาของจังหวัดลพบุรีเป็นราคาตัวแทนของโครงการชลประทานมหาราช ราคาของจังหวัดสระบุรีเป็นราคาตัวแทนของโครงการชลประทานเริงราง ในขณะเดียวกันได้ทำการหาค่าเฉลี่ยของจำนวนพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง ปริมาณน้ำชลประทานในคลองส่งน้ำสายใหญ่และราคาข้าวเปลือกนาปรังที่เกษตรกรขายได้เป็นรายปีเพื่อเป็นตัวแทนของพื้นที่ 4 โครงการรวมกันจากนั้นทำการสร้างสมการจากแบบจำลองจำนวน 5 สมการ ทำการคำนวณเพื่อหาค่าคงที่และ

สัมประสิทธิ์ของตัวแปรแล้วทดสอบค่าทางสถิติ ตามด้วยการวิเคราะห์ผลการศึกษาดังกล่าวและวิเคราะห์ผลการศึกษาดังกล่าวตามลำดับ ผลการศึกษาดังกล่าวได้ดังนี้คือ

1. แบบจำลองการศึกษาที่สร้างขึ้นซึ่งกำหนดให้ปริมาณน้ำชลประทานในคลองส่งน้ำสายใหญ่และราคาข้าวเปลือกนาปรังที่เกษตรกรขายได้ในปีที่ผ่านมาเป็นตัวแปรอิสระ และจำนวนพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่าทุกโครงการยกเว้นโครงการชลประทานชั้นบุตร ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ตั้งแต่ 56.89 % - 92.77 %

2. ราคาข้าวเปลือกนาปรังในปีที่ผ่านมามีความสัมพันธ์กับพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังในโครงการชลประทานสามชุกและมหาราช ด้วยความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ ส่วนโครงการชลประทานชั้นบุตรและเริงรางไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

3. ปริมาณน้ำชลประทานในคลองส่งน้ำสายใหญ่ที่กรมชลประทานประกาศให้ทราบล่วงหน้า มีความสัมพันธ์กับพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังในโครงการชลประทานชั้นบุตร โครงการชลประทานสามชุก โครงการชลประทานมหาราช โครงการชลประทานเริงรางและโครงการชลประทานรวม 4 โครงการด้วยความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.10, 0.10, 0.05, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ของข้าวเปลือกนาปรังในปีที่ผ่านมาและปริมาณน้ำชลประทานกับพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือเมื่อราคาข้าวเปลือกนาปรังในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นหรือปริมาณน้ำชลประทานในคลองส่งน้ำสายใหญ่ที่กรมชลประทานจะส่งมาให้และประกาศให้ทราบล่วงหน้าเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังเพิ่มขึ้นด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าตัวแปรอิสระราคาข้าวเปลือกนาปรังและปริมาณน้ำชลประทานมีอิทธิพลต่อพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง ซึ่งผู้รับผิดชอบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ใช้ในการพยากรณ์ผลผลิตข้าวนาปรังในเขตชลประทานเมื่อทราบราคาข้าวเปลือกนาปรังในปีที่ผ่านมาและปริมาณน้ำชลประทานที่จะส่งให้

2. สามารถจะคาดการณ์ขนาดของการตอบสนองโดยหาค่าความยืดหยุ่นของพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังต่อปัจจัยราคาข้าวเปลือกนาปรังและต่อปัจจัยปริมาณน้ำชลประทานโดยทำการศึกษาต่อเนื่อง

3. ปัจจัยราคาอาจจะมีอิทธิพลต่อพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังจนกระทั่งอาจจะเกิดปัญหาปริมาณน้ำชลประทานขาดแคลน หรือนำไปสู่ภาวะผลผลิตล้นตลาดได้

4. ปัจจัยราคาของพืชแข่งขัน เช่น พืชไร่ หรือผัก อาจทำให้การคาดการณ์การผลิตข้าว นาปรังผิดพลาดได้ จึงควรคำนึงถึงเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

6.3 ข้อจำกัดของการศึกษาและสิ่งที่ควรศึกษาต่อเนื่อง

1. เนื่องด้วยความจำกัดของข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้มีข้อมูลเพียง 11 ปี และ 9 ปี ตามลำดับ ดังนั้นถ้ามีจำนวนข้อมูลมากขึ้นน่าจะทำให้ผลการศึกษามีความแม่นยำมากขึ้นด้วย
2. ปัจจัยอิสระที่ใช้ในการศึกษามีเพียง 2 ตัว คือ ราคาข้าวเปลือกนาปรังในปีที่ผ่านมา และปริมาณน้ำชลประทานที่จะส่งให้ แต่ในข้อเท็จจริงราคาพืชแข่งขันอื่นได้แก่ พืชไร่และผัก น่าจะมีอิทธิพลต่อจำนวนพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังด้วย จึงควรทำการศึกษาต่อไป
3. การปรับเปลี่ยนจำนวนพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังในการศึกษานี้เป็นไปโดยอิสระ แต่ในข้อเท็จจริงการปรับเปลี่ยนจำนวนพื้นที่ดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดเนื่องมาจากงบประมาณ จำนวนพื้นที่ถือครอง ฯลฯ จึงควรคำนึงถึงเรื่องนี้ในการศึกษาต่อเนื่อง